

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta/ky: Eliška Vrbová

Název bakalářské práce: Komplexní restaurování konvolutu starých tisků z let 1677 a 1712

Studijní obor/specializace: B0222A310001/ Papír, knižní vazba a dokumenty

Vedoucí práce: MgA. Ivan Kopáček

Jméno a příjmení oponenta/email: Lucie Janáčková / lucie.janackova@post.cz

Naplnění zadání práce

Zdůvodnění:

- Studentka splnila zadání práce. Bakalářská práce obsahuje všechny náležitosti. Restaurátorská dokumentace je dostatečná a rozšířená o podrobný popis konvolutu. Celý postup prací je důkladně zaznamenán psanou i obrazovou formou.
- Před samotným zásahem byl proveden rozsáhlý průzkum díla. Byly odebrány vzorky k analýzám. Pečlivě byly zaznamenány informace, které byly potřebné v průběhu restaurátorského zásahu, nebo sloužily jako podklad pro rekonstrukci dřívější podoby knižní vazby.
- Výsledný restaurátorský záměr naplnil snahu o co nejmenší zásah do původní podoby díla a o co nejmenší změnu materiálového složení, respektive jeho rozšíření, ke kterému by mohlo dojít při použití novodobých materiálů pro doplňky chybějících částí knižní vazby. Bylo provedeno nutné minimum doplňků, aby vazba plnila svou primární funkci. Všechny fragmenty, které byly navráceny na původní místo, ale nejsou viditelné, jsou podrobně zdokumentovány.
- Pro knihu byla vyrobena krabice na míru, která splňuje podmínky pro její ochranu před vlivy okolního prostředí. Fragmenty byly ošetřeny, adjustovány a přiloženy ke knize do ochranné krabice. Vlastníkovi objektu byly doporučeny vhodné podmínky pro dlouhodobé uložení knihy a šetrnou manipulaci s ní.

A B C D E F

Odborná úroveň práce

Zdůvodnění:

- V úvodu se seznámíme s jednotlivými tisky, které tvoří konvolut. Studentka vysvětlila, kým a kdy byly tisky vytvořeny. Pokusila se o rekonstrukci postupného vzniku knižní podoby, která se částečně zachovala do dnešních dnů. Představila její minulé i současné majitele. Ačkoliv jsou v minulosti mezery, které nám nedovolí vytvořit její kontinuální příběh, výsledné závěry jsou pravděpodobně správné.
- Doporučila bych autorce doplnit si odbornou terminologii v oblasti typografie. Na str. 115 je v tabulce uvedeno: „...*tělo iniciály je tvořeno jednodušším řezem...*“ To je popis, jež může být maličko zavádějící. Iniciálu tvoří písmeno. Slovo „*řez*“ v souvislosti s písmenem odkazuje na sklon (kurzíva) nebo tučnost linie tvořící písmeno. Dále je tu uvedeno: „...*tělo iniciály tvoří švabach.*“ To nedává úplně smysl. Švabach je konkrétní typ (moderně *font*, i když tento termín se užívá hlavně pro označení typu digitálního písma) tištěného písma vztahující se ke konkrétnímu písmenu. Vhodnější formulace by tedy byla: „*Iniciálu tvoří písmeno tištěné švabachem nebo tištěné ve švabachu.*“

- V textu jsem nenašla informaci, z jakého typu lepenky byly vytvořeny knižní desky, zda z lepenky čerpané ve hmotě, nebo u lepenky vzniklé slepením několika vrstev papíru.
- V pasáži věnované vylepení předsádek na předešlé mohla být uvedena informace, pod jakým úhlem byla deska k bloku otevřena během lepení.
- Barva tmelu lepenkových desek byla prý zvolena dle převažujícího odstínu. Dle fotografií v dokumentaci se zdá, že rozhodující byl spíše nejsvětlejší odstín, ne ten převažující.
- V druhém odstavci kapitoly 8.10 (str. 36) se píše, že „...grafický list S. Lucase byl opatřen křídélkem z japonského papíru, a to stejným způsobem jako je popsáno v kapitole 8.10...“. Domnívám se, že došlo k záměně a správně tam měla být uvedena kapitola 8.9., která se tomuto postupu věnuje.
- Touha zaznamenat co nejvíce zjištěných informací vede k mírnému chaosu v koncepci restaurátorské dokumentace. Zmatek nastává od kapitoly *Seznam textových příloh* (str. 53). Kapitola obsahuje soupis tabulek, ale vůbec nezahrnuje podkapitoly, ke kterým se tyto tabulky vztahují. Stejný případ je *Seznam grafických příloh* (str. 89), kde je opět soupis obrázků bez uvedení k příslušným podkapitolám, tedy ke grafickým přílohám. Samostatný soupis obrázků nedává logiku, když za ním následují další tematické okruhy. Domnívám se, že logičtější by bylo například: 10. *Grafické přílohy*, 10.1. *Seznam obrázků použitých v grafických přílohách*, 10.2. *Zkoušky suchého čištění...* atd. Nebo uvést seznam na úplném konci kapitoly.
- Proč jsou v *Typografickém popisu a grafické výzdobě* (str. 113) zahrnuty fotografie nečistot z knižního bloku? Totéž platí pro fotografie ostatní náleží z knižního bloku a makrosnímky. Buď to měly být samostatné kapitoly, nebo měly být fotografie dány třeba do obrazové přílohy či zahrnuty ve fotodokumentaci.
- Dále se domnívám, že *Filigrány* jsou samostatná kapitola, pod kterou by měly spadat kapitoly: *Filigrány – papír pro tiskařské...* a *Filigrány – papír pro knihařské...* Působí zvláště, že jsou všechny vedeny jako rovnocenné celky.

A B C D E F

Metodická úroveň práce, kvalita práce s literaturou a prameny

Zdůvodnění:

- Všechny použité metody k získání informací o restaurovaném díle jsou jasně a srozumitelně formulovány.
- Práce s prameny a literaturou je dobrá. Seznam literatury je dostatečný.
- Doporučila bych přečíst knihu Františka Muziky, kterou vydalo nakladatelství Paseka v roce 2005. Jedná se o dvoudílný svazek *Krásné písmo ve vývoji latinky*. Zabývá se typografií.

A B C D E F

Formální úprava bakalářské práce a její jazyková úroveň

Zdůvodnění:

- Formální úroveň bakalářské práce byla dodržena.
- Napříč textem se vyskytují klasické gramatické chyby jako chybné koncovky slov (špatná shoda podmětu s přísudkem), na některých místech „vypadlo“ písmenko (spojka, předložka nebo přímo ve slově). Jedná se hlavně o chyby z nepozornosti.
- Velmi často se objevují slova: také, zřejmě, však a taktéž.

- Slovo „zadatovat“ (str.15) neexistuje. Vhodné by bylo použít výraz „datovat“.
- Je lepší psát v kratších větách. Ve složitých souvětích občas dojde k absenci čárek, které nám pomáhají určit větu vedlejší nebo vloženou.
- Objevují se klasické typografické chyby, kdy řádek končí spojkou nebo předložkou.
- Doporučila bych pečlivější jazykovou korekturu.

A B C D E F

Další připomínky/dotazy

- Proč nebyla udělána analýza vlákninového složení papíru jednotlivých tisků a lepenky použité na knižní desky?
- Aby nedošlo k velkému provlhčení grafických listů a tím ke změně jejich rozměrů, byla pro celoplošné podlepení zvolena směs Tylose MH 6000 a pšeničného škrobu. Proč tato směs? Proč se nepoužil třeba Klucel G, který se dá připravit v Ethanolu? Ten se přece odpaří rychleji než voda, takže nedojde k velkému provlhčení podlepovaného objektu.
- V textu se opakovaně vyskytuje informace, že pro lepení se používal „vařený pšeničný škrob“. Nejedná se spíše o maz, který vznikne při míchání pšeničného škrobu zalitého vroucí vodou, ale k samotnému varu připraveného lepidla nedojde?

Závěrečné hodnocení oponenta

Zdůvodnění:

- Bakalářská práce splnila všechny potřebné požadavky. Konvolut byl restaurován po shrnutí všech dostupných informací. S rozmyslem byl vytvořen restaurátorský záměr, který se citlivě stavěl k dochované podobě knižní vazby. Práce byla provedena pečlivě a s důrazem pro zachování detailů, které o objektu hodně vypovídají. Ráda bych vyzdvihla úroveň textového záznamu restaurátorských prací. Je sice velmi popisný, ale zůstal srozumitelný. V práci se sice objevují chyby, ale primárně by měly být chápány jako motivace ke zlepšení.
- Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení výborně mínus.

A B C D E F

Pro hodnocení použijte následující stupně

A	B	C	D	E	F
výborně	výborně mínus	velmi dobře	velmi dobře mínus	dobře	Nevyhověl (nelze doporučit k obhajobě)

Ve Frýdku-Místku Datum: 30.08.2024

Podpis oponenta: .....